

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

« 07 » Вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА СТАРТАП-ПРОЄКТИ
для аспірантів

спеціальності 051 Економіка

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Економіка»

Київ – 2023

Розробник:

Ушенко Наталя Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Ушенко Наталя Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 01.09. 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри (Алла ШЛАПАК)

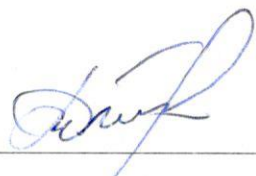
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-наукової програми «Економіка»

01.09. 2022

Гарант освітньої-наукової програми (Валерія ЛОЙКО)
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2022

Завідувач аспірантури, докторантури (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Шлапак А.В.), “ 1 ” 09 2023 р., протокол № 11

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) “ __ ” 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) “ __ ” 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) “ __ ” 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредити / 120 годин	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Самостійна робота	80	104
Модульний контроль	8	
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета дисципліни – формування у аспірантів комплексу теоретичних знань та практичних навичок формування та управління інтелектуальною власністю методами економічної оцінки інноваційних рішень (зокрема моделювання стартап-проектів) з метою побудови інтелектуального бізнесу.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення теоретико-методичних засад інтелектуального бізнесу як специфічної форми інноваційного підприємництва, основою якого є інтелектуальна власність та стартап-проекти;
- оволодіння знаннями щодо правових та економічних засад управління інтелектуальною власністю та стартап-проектами;
- розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів, розробка моделей їх просування та комерціалізації;
- оволодіння навичками щодо особливостей розробки, просування та впровадження стартап-проектів для використання при проведенні власного наукового дослідження.

Програмні компетентності

ФК-3	<i>Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, сфер економіки та національної економіки:</i> володіння сучасними методами збору, обробки та аналізу економічних і соціальних даних; сучасними методиками розрахунку та аналізу соціально-економічних показників. Що характеризують економічні процеси та явища на мікрорівні
-------------	--

ФК-8	Здатність до креативного та критичного мислення: здатність породжувати нові ідеї, придумувати та знаходити нетрадиційні рішення, набуття гнучкості мислення, відкритого для застосування набутих економічних знань для вирішення стратегічних та поточних завдань економічного розвитку підприємства, а також для застосування набутих економічних знань у повсякденному житті
ФК-11	Викладацькі та комунікативні здатності. Здатність презентувати та обговорювати науково-аналітичні та проєктно-творчі результати, в тому числі іноземною мовою в усній та письмовій формах.
ФК-12	Здатність адаптуватися до нових ситуацій. Здатність застосовувати джерела активізації творчого пошуку, різних джерел інформації, математичного апарату та комп'ютерних технологій для розв'язання економічних завдань.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати:

- складові економіки інтелектуальної власності;
- методи оцінки стартап-проєктів;
- методи та моделі реалізації стартап-проєкту;
- функціональні групи інтелектуальних продуктів;
- зміст та структуру інтелектуального капіталу;
- функціональні напрями організації та ведення інтелектуального бізнесу;
- механізми комерціалізації інтелектуального продукту;
- методи управління ризиками інтелектуального бізнесу.

вміти:

- поєднувати інтелектуальні та підприємницькі характеристики розробки продукту для ведення бізнесу;
- користуватися законодавчою базою, нормативно-правовими актами у сфері інтелектуального бізнесу;
- здійснювати економічну оцінку інноваційних рішень;
- продукувати бізнес-ідеї, організовувати розробку стартап-проєкту;
- проводити тестування стартап-проєкту та оцінити різні варіанти його реалізації;
- розробляти методи мотивації для творчих колективів;
- застосовувати цифрові технології для віртуалізації інтелектуального бізнесу;
- ідентифікувати та упереджувати ризики інтелектуального бізнесу;
- розраховувати показники ефективності ведення інтелектуального бізнесу.

**Нормативний зміст підготовки здобувачів ступеня доктора філософії,
сформульований у термінах результатів навчання**

ПРН-1	Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем
ПРН-3	Сучасні уявлення про формування процесу прийняття обґрунтованих економічних рішень, головні дослідницькі етапи та методики їх виконання, що забезпечують послідовне та якісне виконання наукового дослідження
ПРН-6	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів
ПРН-7	Здатність орієнтуватися в сучасних економічних та соціальних тенденціях та потребах суспільства з метою обґрунтування на їх основі прийнятих економічно безпечних рішень
ПРН-9	Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах
ПРН-13	Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах
ПРН-15	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники
ПРН-16	Готовність і здатність до набуття нових знань і освітніх компетенцій упродовж навчання в аспірантурі, а також до самовдосконалення й самоактуалізації в напрямку «саморозвиток і самоосвіта впродовж усього життя»
ПРН-17	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності
ПРН-18	Вміння обґрунтовувати теоретичну доцільність та практичну ефективність впровадження результатів наукового дослідження в господарську діяльність суб'єктів господарювання
ПРН-22	Демонструвати готовність і здатність до набуття нових знань і освітніх компетенцій упродовж навчання в аспірантурі, а також до самовдосконалення й самоактуалізації в напрямку «саморозвиток і самоосвіта впродовж усього життя».
ПРН-23	Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			аудиторні			
			лекцій	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота /МК
Змістовий модуль 1. Економіка інтелектуальної власності						
1	Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення	12	2	-	-	10
2	Інтелектуальна власність: поняття та об'єкти	14	2	2	-	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	Разом	28	4	2	-	20/2
Змістовий модуль 2. Стартап-проекти та започаткування інтелектуального бізнесу						
3	Стартап-проект як форма інноваційної підприємницької діяльності	16	2	2	2	10
4	Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	14	2	2	-	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	Разом	32	4	4	2	20/2
Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення інтелектуального бізнесу						
5	Організація та ведення інтелектуального бізнесу	14	2	2	-	10
6	Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу	14	2	2	-	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	Разом	30	4	4	-	20/2
Змістовий модуль 4. Умови ефективності інтелектуального бізнесу						
7	Ризики інтелектуального бізнесу	14	2	2	-	10
8	Віртуалізація інтелектуального бізнесу	14	-	2	2	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	Разом	30	2	4	2	20/2
	Усього за освітньо-науковою програмою	120	14	14	4	80/8

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			аудиторні			
			лекцій	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Економіка інтелектуальної власності						
1	Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення	14	1	-	-	13
2	Інтелектуальна власність: поняття та об'єкти	14	1	-	-	13
<i>Разом</i>		28	2	-	-	26
Змістовий модуль 2. Стартап-проекти та започаткування інтелектуального бізнесу						
3	Стартап-проект як форма інноваційної підприємницької діяльності	16	1	2	-	13
4	Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	14	1	-	-	13
<i>Разом</i>		30	2	2	-	26
Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення інтелектуального бізнесу						
5	Організація та ведення інтелектуального бізнесу	16	1	2	-	13
6	Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу	14	1	-	-	13
<i>Разом</i>		30	2	2	-	26
Змістовий модуль 4. Умови ефективності інтелектуального бізнесу						
7	Ризики інтелектуального бізнесу	16	1	-	2	13
8	Віртуалізація інтелектуального бізнесу	16	1	2	-	13
<i>Разом</i>		32	2	2	2	26
<i>Усього за освітньо-науковою програмою</i>		120	8	6	2	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Економіка інтелектуальної власності

Тема 1. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення

Види та результати інтелектуальної діяльності. Результати літературно-мистецької та науково-технічної діяльності. Загальна характеристика інтелектуальних продуктів: поняття, сутність, зміст. Закономірності створення інтелектуальних продуктів та їх специфіка щодо трактування традиційного набору властивостей ринкових товарів. Форменні інтелектуальні продукти та їх особливості. Змістовні інтелектуальні продукти. Схеми і моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Ключові слова: інтелектуальна діяльність, інтелектуальний продукт, інноваційний продукт, комерціалізація, ринковий товар, модель.

Література:

1. Гордійчук А.С. Економіка інтелектуальної власності: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 330 с.
2. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
3. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; за ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград : Вид-во КНТУ, 2015. - 141 с.
4. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с.
5. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.
6. Ушенко Н.В. Домінанти інтелектуального лідерства підприємств // Економіка і організація управління. – 2017. - №1 (25). – С.59-68.
7. Mishchuk Ievgeniia, Riabykina Yekateryna, Ushenko Natalya, Namova Oksana, Tkachenko Sergii, Yastremska Natalia. Intellectual Capital as a Factor Forming Economic Security of Enterprises in Society 5.0. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. Vol. 19. Pp. 269-277. - Режим доступу - <https://wseas.com/journals/articles.php?id=2068>

Тема 2. Інтелектуальна власність: поняття та об'єкти

Стратегічні цілі і цінності інтелектуального бізнесу. Бізнес-модель інтелектуального підприємства.

Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу за економічним змістом. Інтелектуальна власність в господарській діяльності. Інтелектуальний потенціал підприємства.

Модель процесу формування об'єкта промислової власності і введення його в господарський оборот.

Оподаткування операцій з нематеріальними активами. Ступінь стандартизації послуги. Конкурентні переваги об'єктів інтелектуальної власності, що визначають поведінку на ринку.

Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Механізм комерціалізації інтелектуальної власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, інтелектуальне підприємство, нематеріальний актив, об'єкт промислової власності, інтелектуальний потенціал, господарський оборот, комерціалізація.

Література:

1. Гордійчук А.С. Економіка інтелектуальної власності: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 330 с.
2. Лойко В.В., Чередниченко А.О. Інтелектуальна власність підприємства: захист та ефективне використання. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. № 1 (7). С. 41-51.
3. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь: УДФСУ, 2020. – 166 с.
4. Мельник О.О. *Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності*. (Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»). Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. – 28 с.
5. *Право інтелектуальної власності для креативних індустрій: хендбук для тих, хто прагне мати під рукою юриста, який готовий відповісти на щоденні питання з інтелектуальної власності* / відп. ред.: О. Сімсон, С. Глозов. — Харків: Точка, 2019. — 76 с.
6. *Право інтелектуальної власності: навч. посібник* / Національний університет "Одеська юридична академія". - Київ: Алерта, 2016. - 490 с.
7. Тимохова Г.Б. *Інтелектуальний бізнес : навч. посіб.* / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.

Змістовний модуль 2. Стартап-проекти та започаткування інтелектуального бізнесу

Тема 3. Стартап-проект як форма інноваційної підприємницької діяльності

Підприємницька діяльність в умовах неоіндустріальної економіки: нові виклики та тренди. Сутність та особливості стартап-проекту як форми підприємницької діяльності. Загальна характеристика етапів розвитку стартап-проекту. Передумови ефективного реалізації стартап-проекту.

Інновації як основа реалізації стартап-проекту. Механізми, джерела та техніки генерування ідей стартапів. Формування команди стартап-проекту. Бізнес-моделювання реалізації стартап-проекту. Бізнес-планування реалізації стартап-проекту.

Організаційно-правові форми реєстрації стартапів. Вибір системи оподаткування для стартапу. Захист прав інтелектуальної власності стартапу. Загальні засади договірної роботи стартапу.

Ключові слова: *стартап-проект, інновації, бізнес, інноваційна діяльність, підприємницька діяльність, бізнес-модель, система оподаткування, бізнес-планування.*

Література:

1. Войтко С.В. *Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник* / С.В. Войтко. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 200 с. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=k1afDwAAQBAJ&pg=PA5&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
2. Гавриш О.А. *Менеджмент стартап-проектів: підручник* / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко та ін. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. - 337 с.

3. Гавриш О.А. Розробка стартап-проектів: конспект лекцій: навч. посіб. / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 188 с.
4. Лойко В.В., Рамський А.Ю., Лойко Д.М. Формування інноваційного потенціалу національної економіки та розвиток ринку стартапів // Концепти інноваційного розвитку підприємництва [Текст]: [Монографія] / За заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В. В.; Національний університет «Києво-Могилянська академія». К.: Інтерсервіс, 2018. С. 83-91.
5. Маркетинг стартап-проектів: навч. посіб. для усіх спеціальностей другого освітнього ступеню «магістр» / За заг. ред. С. О. Солнцева / С.О. Солнцев, О.В. Зозульов, Н. В. Юдіна, Т. О. Царьова, Н. В. Язвінська. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 218 с.
6. Поліщук В.В. Стартап-проекти та їх оцінювання: конспект лекцій / Поліщук В.В. – Ужгород: 2018. – 74 с.
7. Ушенко Н.В. Трансформаційні зміни ринку праці в умовах формування платформної економіки та її бізнес-сегменту // Формування ринкових відносин в Україні. 2020. №12 (235). – С. 164-172.
8. Bielialov T., Loiko V., Bihus M., Kulynych Y., Omelchenko K. Analysis of competitive strategies of startups under conditions of global challenges. Academy of Strategic Management Journal. Volume 18, Special Issue 1, 2019. URL: <https://www.abacademies.org/articles/Analysis-of-competitive-strategies-of-startups-under-conditions-of-global-challenges-1939-6104-18-SI-1-447.pdf>

Тема 4. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні

Регулювання правовідносин у сфері інтелектуального бізнесу на основі Конституції України. Загальне законодавство України стосовно інтелектуального бізнесу. Спеціальне законодавство в сфері інтелектуального бізнесу, у тому числі міжнародне законодавство. Інші нормативно-правові акти з питань інтелектуального бізнесу. Формування Концепції розвитку національної системи інтелектуального бізнесу. Необхідність подальшого удосконалення нормативно-правової бази в сфері інтелектуального бізнесу. Гармонізація національного законодавства з питань інтелектуального бізнесу з відповідними міжнародно визнаними нормами і правилами.

Ключові слова: *правовідносини, регулювання, гармонізація, загальне законодавство, спеціальне законодавство, норми, правила.*

Література:

1. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
2. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с.
3. Право інтелектуальної власності для креативних індустрій : хендбук для тих, хто прагне мати під рукою юриста, який готовий відповісти на щоденні питання з інтелектуальної власності / відп. ред.: О. Сімсон, С. Глотов. — Харків : Точка, 2019. — 76 с.
4. Право інтелектуальної власності: навч. посібник / Національний університет "Одеська юридична академія". - Київ : Алерта, 2016. - 490 с.

Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення інтелектуального бізнесу

Тема 5. Організація та ведення інтелектуального бізнесу

Особливості започаткування інтелектуального бізнесу: процедури, час, витрати та мінімальний капітал для заснування бізнесу. Робота з дозволами на ведення інтелектуального бізнесу: процедури, час та витрати на отримання дозволів. Реєстрація майна інтелектуального бізнесу: процедури, час та витрати на реєстрацію. Процедура отримання кредиту: міць юридичних прав, глибина кредитної інформації. Особливості захисту прав інвесторів інтелектуального бізнесу: відкритість фінансових показників, відповідальність керівництва. Процедури сплати податків інтелектуального бізнесу. Участь інтелектуального бізнесу у міжнародній торгівлі. Процедура закриття інтелектуального бізнесу: відсоток відшкодувань, час та додаткові витрати на закриття. Соціальна відповідальність інтелектуального бізнесу.

***Ключові слова:** реєстрація майна, капітал, соціальна відповідальність, кредитна інформація, інвестування.*

Література:

1. Войтко С.В. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник / С.В. Войтко. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 200 с. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=k1afDwAAQBAJ&pg=PA5&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
2. Гавриш О.А. Менеджмент стартап-проектів: підручник / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко та ін. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. - 337 с.
3. Єрешко Ю.О. Менеджмент стартап-проектів: практикум [навч. посіб.] / Ю. О. Єрешко, І.М. Крейдич, О. А. Шевчук. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 100 с.
4. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
5. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; за ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград: Вид-во КНТУ, 2015. - 141 с.
6. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с.
7. Маркетинг стартап-проектів: навч. посіб. для усіх спеціальностей другого освітнього ступеню «магістр» / За заг. ред. С. О. Солнцева / С.О. Солнцев, О.В. Зозульов, Н. В. Юдіна, Т. О. Царьова, Н. В. Язвінська. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 218 с.
8. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.

Тема 6. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу

Формування системи інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу, що відповідає світовим конкурентним ринковим вимогам. Бази і банки даних науково-технічної та ринкової інформатизації. Потреба в інформації на різних фазах і етапах розвитку інтелектуального бізнесу. Патентно-інформаційне забезпечення діяльності сучасного інтелектуального бізнесу. Патентно-правова, патентно-технічна і патентно-економічна інформація. Система патентної інформації і документації в Україні. Системи електронного документообігу (СЕД) сучасного інтелектуального бізнесу. Системи імітаційного моделювання

та бізнес-аналітики (Business Intelligence – BI), що поєднують процеси збору даних, аналізу, моделювання й прогнозування. Інструменти BI для поглибленої роботи з даними на основі технологій аналітичної обробки даних OLAP (On-Line Analytical Processing).

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, патентна інформація, імітаційне моделювання, бізнес-аналітика, прогнозування.

Література:

1. Войтко С.В. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник / С.В. Войтко. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 200 с. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=k1afDwAAQBAJ&pg=PA5&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
2. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
3. Інтелектуальний бізнес: навч. посіб. / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; за ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград : Вид-во КНТУ, 2015. - 141 с.
4. Лойко В. В., Лойко Є.М. Застосування інструментів інтернет-маркетингу як сучасного засобу рекламної діяльності підприємства. European scientific journal of Economic and Financial innovation. 2020. № 1(5). С.45-55.
5. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь: УДФСУ, 2020. – 166 с.
6. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес: навч. посіб. / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.

Змістовний модуль 4. Умови ефективності інтелектуального бізнесу

Тема 7. Ризики інтелектуального бізнесу

Місце і роль ризиків в інтелектуальній діяльності. Класифікація ризиків за певними критеріями. Ризики учасників інтелектуального бізнесу та їх характеристики. Основні фактори ризику, що виникають у процесі функціонування інтелектуального бізнесу. Зовнішні фактори прямої та непрямой дії. Внутрішні фактори. Основні етапи управління ризиками. Причини та наслідки виникнення ризиків інтелектуального бізнесу. Кількісні оцінки ризику інтелектуального бізнесу в умовах невизначеності. Методи кількісної оцінки або вимірювання ризиків. Основні методи зниження ризиків інтелектуального бізнесу: розподілу ризиків, диверсифікації, зниження невизначеності, лімітування, хеджування та страхування.

Ключові слова: ризик, диверсифікація, лімітування, хеджування, страхування,

Література:

1. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
2. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; за ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград : Вид-во КНТУ, 2015. - 141 с.
3. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с.
4. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес: навч. посіб. / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.
5. Сосновська О.О., Деденко Л.В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. European scientific journal of economic and financial innovation. 2019. Вип. 1(3). С. 70-79.

Тема 8. Віртуалізація інтелектуального бізнесу

Поняття віртуалізації як процесу використання технологій зі спрощення та забезпечення більш зручних способів створення і ведення бізнесу, комунікацій між клієнтом і постачальником, виробником. Віртуальний офіс як технологія віртуалізації. Хмарні технології як ефективна парадигма, що передбачає віддалену обробку та зберігання даних. Оренда програмного забезпечення. Інтернет-представництво інтелектуального бізнесу.

Ключові слова: віртуалізація, інформаційні технології, віртуальний офіс, хмарні технології.

Література:

1. Войтко С.В. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник / С.В. Войтко. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 200 с. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=k1afDwAAQBAJ&pg=PA5&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
2. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.
3. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с.
4. Obushnyi Sergiy, Kravchenko Roman, Babichenko Yevhenii. Blockchain as a Transaction Protocol for Guaranteed Transfer of Values in Cluster Economic Systems with Digital Twins Problems of Infocommunication Science and Technology: materials VI International Scientific and Practical Conference (PIC S&T'2019), Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, October 8-11, 2019. DOI: 10.1109/PICST47496.2019.90612233
5. Virovets Denys, Obushnyi Sergiy. Decentralized Autonomous Organizations as the New Form of Economic Cooperation in Digital World. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, Vol 20, No 2(32). URL: <http://annals.seap.usv.ro/index.php/annals/issue/view/38/showToc>
6. Mishchuk Ievgeniia, Riabykina Yekateryna, Ushenko Natalya, Hamova Oksana, Tkachenko Sergii, Yastremska Natalia. Intellectual Capital as a Factor Forming Economic Security of Enterprises in Society 5.0. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. Vol. 19. Pp. 269-277. - Режим доступу - <https://wseas.com/journals/articles.php?id=2068>

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. а) Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2	2	2	2	2
3	Відвідування лабораторних занять	1	-	-	1	1	-	-	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Робота на практичних заняттях	10	1	10	2	20	2	20	2	20
6	Робота на лабораторних заняттях	12	-	-	1	12	-	-	1	12
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				50		72		59		71
Максимальна кількість балів:							252			
Розрахунок коефіцієнта:							252 / 100 = 2,52			

6.1. б) Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	1	1	1	1
3	Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-	-	-	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	3	15	2	10
5	Робота на практичних заняттях	10	-	-	1	10	1	10	1	10
6	Робота на лабораторних заняттях	12	-	-	-	-	-	-	1	12
Разом				11		27		27		35
Максимальна кількість балів:							100			
Розрахунок коефіцієнта:							100/ 100 = 1,0			

2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна /заочна	Бали денна /заочна
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Економіка інтелектуальної власності			
1	Визначити та обґрунтувати взаємозв'язок між інтелектуальним капіталом, інтелектуальними ресурсами та інтелектуальною власністю	10/13	5/5
2	Змоделювати та описати приклад інноваційної компанії, обґрунтувати можливий склад і структуру її інтелектуального капіталу	10/13	5/5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Стартап-проекти та започаткування інтелектуального бізнесу			
3	Спродувати бізнес-ідею для розробки стартап-проекту	10/6	5/5
4	Розробити бізнес-модель запропонованого стартапу, використовуючи модель «Lean Canvas»	-/7	-/5
5	Систематизувати документи законодавчого регулювання інтелектуального бізнесу в Україні	10/13	5/5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Ресурсне забезпечення інтелектуального бізнесу			
6	Зробити факторний аналіз ціноутворення у інтелектуальному бізнесі	10/13	5/5
7	Охарактеризуйте міжнародні договори та угоди в сфері інтелектуальної власності, якими варто керуватись під час стартапування	10/7	5/5
8	Визначити та обґрунтувати домінуючі тенденції інформатизації у функціонуванні інтелектуальному бізнесі	-/6	-/5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Умови ефективності інтелектуального бізнесу			
9	Охарактеризувати види ризиків, які існують у сфері інтелектуального бізнесу	10/13	5/5
10	Охарактеризувати віртуалізацію підприємства як перехід до іншої організаційно-правової культури ведення бізнесу	10/13	5/5
Разом		80/104	40/50

Критерії оцінювання самостійної роботи	Кількість балів
Представлений матеріал повністю або на достатньому рівні розкриває тему, містить додаткові інформативні відомості або пояснення, оформлено за вимогами	5-4
Робота містить неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність, існують недоліки у оформленні	3-2
Робота не відповідає вимогам, виконана за іншою темою; матеріал представлено частково, допущені фактичні помилки	0-1

6.3. Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання практичних занять:

8-10 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

2-7 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0-1 бал – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання лабораторних занять:

10-12 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

2-9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0-1 бал – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які аспірант набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється шляхом тестування через модульне середовище Університету.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота при дистанційній формі навчання складається з 25 тестів.

При виконанні модульної контрольної роботи необхідно слідкувати за терміном виконання та за часовим обмеженням.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	тест	25 балів
II	Теми 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	тест	25 балів
III	Теми 5, 6 згідно з тематичним планом дисципліни	тест	25 балів
IV	Теми 7, 8 згідно з тематичним планом дисципліни	тест	25 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання аспіранта за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку. Підсумковий семестровий контроль проводиться за результатами поточного контролю та оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у шкалу ECTS для отримання рейтингової оцінки знань аспіранта.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності
A	90-100
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	1-34

7. Рекомендована література

Основна

1. Гавриш О.А. Менеджмент стартап-проектів: підручник / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко та ін. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. - 337 с.

2. Єрешко Ю.О. Менеджмент стартап-проектів: практикум [навч. посіб.] / Ю. О. Єрешко, І.М. Крейдич, О. А. Шевчук. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 100 с.

3. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. / В.В. Іванова. - Суми: Університетська книга, 2017. - 327 с.

4. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Кіровоград. нац. техн. ун-т ; за ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград : Вид-во КНТУ, 2015. - 141 с.

5. Ляшенко Г. П. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / Г. П. Ляшенко; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 166 с. Режим доступу:

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:sIwKdfB2e90J:ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/6804/1/6842_IR.pdf+&cd=5&hl=uk&ct=clnk&gl=ua

6. Мельник О.О. Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності». (Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»). Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. – 28 с.

7. Право інтелектуальної власності: навч. посібник / Національний університет "Одеська юридична академія". - Київ : Алерта, 2016. - 490 с.

8. Тимохова Г.Б. Інтелектуальний бізнес : навч. посіб. / Тимохова Г.Б.; Нар. укр. акад. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 316 с.

Додаткова

9. Войтко С.В. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник / С.В. Войтко. – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 200 с. – Режим доступу:

https://books.google.com.ua/books?id=k1afDwAAQBAJ&pg=PA5&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false

10. Гавриш О.А. Розробка стартап-проектів: конспект лекцій: навч. посіб. / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 188 с.

11. Гавриш О.А. Розробка стартап-проектів: практикум: навч. посіб. / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 116 с.

12. Гордійчук А.С. Економіка інтелектуальної власності: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 330 с.

13. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. – 492 с.

14. Поліщук В.В. Стартап-проекти та їх оцінювання: конспект лекцій / Поліщук В.В. – Ужгород, 2018. – 74 с.

15. Право інтелектуальної власності для креативних індустрій : хендбук для тих, хто прагне мати під рукою юриста, який готовий відповісти на щоденні питання з інтелектуальної власності / відп. ред.: О. Сімсон, С. Глотов. — Харків : Точка, 2019. — 76 с.

16. Сосновська О.О., Деденко Л.В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. European scientific journal of economic and financial innovation. 2019. Вип. 1(3). С. 70-79.

17. Лойко В.В., Рамський А.Ю., Лойко Д.М. Формування інноваційного потенціалу національної економіки та розвиток ринку стартапів // Концепти інноваційного розвитку підприємництва [Текст]: [Монографія] / За заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В. В.; Національний університет «Києво-Могилянська академія». К.: Інтерсервіс, 2018. С. 83-91.

18. Лойко В.В., Чередниченко А.О. Інтелектуальна власність підприємства: захист та ефективне використання. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. № 1 (7). С. 41-51.

19. Маркетинг стартап-проектів: навч. посіб. для усіх спеціальностей другого освітнього ступеню «магістр» / За заг. ред. С. О. Солнцева / С.О. Солнцев, О.В. Зозульов, Н. В. Юдіна, Т. О. Царьова, Н. В. Язвінська. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 218 с.

20. Менеджмент стартап-проектів: навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: К. О. Бояринова. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 153 с.

21. Ушенко Н.В. Домінанти інтелектуального лідерства підприємств // *Економіка і організація управління*. – 2017. - №1 (25). – С.59-68.

22. Ушенко Н.В. Науково-дослідницький сектор закладів вищої освіти: проектний підхід інноваційного розвитку // *Держава та регіони*. – 2017. - №1 (94). – С. 86-91.

23. Ушенко Н.В. Неперервна освіта для інтелектуальної економіки: формальний та неформальний сегмент // *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. – 2017. - №1 (6). – С. 147-153.

24. Ушенко Н.В. Пріоритети гуманізації економічного розвитку /*Економіка інтелектуального капіталу: сутність та особливості формування у будівництві* [монографія]; за ред. В.М. Лич. – К.: КНУБА, 2017. – С.18-32.

25. Ушенко Н.В. Трансформаційні зміни ринку праці в умовах формування платформної економіки та її бізнес-сегменту // *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. №12 (235). – С. 164-172.

26. Фінансові механізми інноваційного економічного розвитку України в умовах євроінтеграції: монографія / за ред. В.В. Лойко, А.Ю. Рамського – К.: КУБГ, 2019. – 252 с.

27. Andriushchenko K., Tepliuk M., Boniar S., Ushenko N., Liezina A. Influence of cost drivers on value-oriented management of investment activity of companies *Investment Management and Financial Innovations*, 2019, 16(3), 353-364. doi:10.21511/imfi.16(3).2019.31

28. Andriushchenko K., Khaletska A., Ushenko N., Zholnerchyk H., Ivanets I., Petrychuk S., Uliganets S. Education Process Digitalization and Its Impact on Human Capital of an Enterprise. *Journal of Management Information and Decision Sciences* Volume 24, Issue 5, 2021. – P.1-9. Режим доступу: <https://www.abacademies.org/articles/education-process-digitalization-and-its-impact-on-human-capital-of-an-enterprise-10897.html>

29. Bielialov T., Loiko V. Bihus M., Kulynych Y., Omelchenko K. Analysis of competitive strategies of startups under conditions of global challenges. *Academy of Strategic Management Journal*. Volume 18, Special Issue 1, 2019. URL: <https://www.abacademies.org/articles/Analysis-of-competitive-strategies-of-startups-under-conditions-of-global-challenges-1939-6104-18-SI-1-447.pdf>

DOI: 10.1109/PICST47496.2019.90612233

39. Kichuk Y., Kunchenko-Kharchenko V., Hrushchynska N., Zhukova Y., Yarish O. Intellectual Capital of Institutions of Higher Education in the Knowledge Economy. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*, 14 (Special Issue), 159-166. DOI: 10.22094/joie.2020.677844

40. Obushnyi S., Kravchenko R., Babichenko Y. Blockchain as a Transaction Protocol for Guaranteed Transfer of Values in Cluster Economic Systems with Digital Twins Problems of Infocommunication Science and Technology: materials VI International Scientific and Practical Conference (PIC S&T'2019), Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, October 8-11, 2019

41. Virovets D., Obushnyi S. Decentralized Autonomous Organizations as the New Form of Economic Cooperation in Digital World. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, Vol 20, No 2(32). URL: <http://annals.seap.usv.ro/index.php/annals/issue/view/38/showToc>

42. Zelisko I., Sosnovska O., Oliynyk L., Stefkivskyy V., Manayenko I. Company business processes optimization as an imperative of its economic security. *Journal "Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu"*. 1. 2021. 145-153. doi: 10.33271/nvngu/20211/145

43. Ushenko N., Blyzniuk V., Dniprov O., Ridel T., Kurbala N. Strategic priorities for the formation of social responsibility of business. *Entrepreneurship and Sustainability*. 2021. Issues 8(4). Pp. 641-653. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.4\(39\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.4(39)) Режим доступу - <http://jssidoi.org/jesi/article/845>

44. Mishchuk Ievgeniia, Riabykina Yekateryna, Ushenko Natalya, Namova Oksana, Tkachenko Sergii, Yastremska Natalia. Intellectual Capital as a Factor Forming Economic Security of Enterprises in Society 5.0. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. Vol. 19. Pp. 269-277. - Режим доступу - <https://wseas.com/journals/articles.php?id=2068>

Інформаційні джерела:

45. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

46. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

47. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

48. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

49. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL:

50. <http://www.kmu.gov.ua/control>.

51. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

52. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://nplu.org>.

53. Електронна бібліотека освітнього порталу. URL: <http://www.osvita.org.ua/library/>.

54. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/> (розділ «Наука»)
55. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/>
56. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». URL: <https://ukrpatent.org/uk>
57. Європейський патентний офіс - URL: www.european-patent-office.org
58. Венчурний фонд. *Daliz Finance*: веб-сайт. URL: <http://daliz.com.ua/venchurnyj-fond>
59. YEP (мережа академічних стартап-інкубаторів) URL: <http://www.yepworld.org/ua/about/>
60. Онлайн-платформа «Дія. Бізнес.» - URL: <https://business.dia.gov.ua/>
61. Український фонд стартапів - URL: <https://usf.com.ua/>
62. Національна бібліотека ім. Вернадського (наукові ресурси) URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1539>
63. Інтелектуальна власність в Україні: науково-практичний журнал. URL: <https://intelvlas.com.ua/>
64. Сайт про стартапи. URL: <https://www.inc.com/startup>
65. Сайт з основних питань управління стартапами. URL: <http://startupmanagement.org>